

สำนักงานเกษตรอำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง

คำนำ

เอกสารฉบับนี้สำนักงานเกษตรอำเภอแสวงหา ได้รวบรวมข้อมูลและจัดทำขึ้น เพื่อเป็นหนึ่งในเอกสารการถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอแสวงหา ตามโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ มีนายขวัญเรือน ศรีสวัสดิ์ เกษตรกรต้นแบบเป็นเจ้าของศูนย์ฯ ซึ่งมีการดำเนินกิจกรรมด้านข้าวเป็นหลัก มีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการผลิต ทำการเกษตรแบบอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตข้าวแบบครบวงจรจากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

สำนักงานเกษตรอำเภอแสวงหา จึงหวังว่าเอกสารการถอดบทเรียนเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจทั่วไปไม่มากนักน้อย ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนางานด้านการส่งเสริมการเกษตร และเผยแพร่องค์ความรู้ของเกษตรกรต้นแบบเจ้าของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ให้แก่ผู้ที่สนใจนำไปต่อยอดองค์ความรู้ และพัฒนาการทำการเกษตรของตนให้ประสบความสำเร็จ ต่อไป

สำนักงานเกษตรอำเภอแสวงหา

๘ สิงหาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรกรต้นแบบ	๓
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	๓
ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	๙
ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน	๑๖
ภาคผนวก	๑๗

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ.....แสงหา..... จังหวัด.....อ่างทอง.....
ข้อมูล ณ วันที่.....๘.....เดือน.....สิงหาคม.....พ.ศ.....๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายขวัญเรือน ศรีสวัสดิ์
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้๖๗/๑ หมู่ที่ ๘ ตำบลวังน้ำเย็น
อำเภอแสงหา จังหวัดอ่างทอง ๑๔๑๕๐.....
โทรศัพท์๐๘๑-๙๔๔๓๐๓๘..... Facebook.....ผู้ใหญ่ขวัญเรือน ศรีสวัสดิ์....
Line.....๐๘๑-๙๔๔๓๐๓๘..
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๐๖

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☒ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย....
สถาบันการศึกษากศน.อำเภอแสงหา.....
คณะ/สาขาวิชา-.....

๖. อาชีพปัจจุบัน
☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....ปรับพื้นที่ด้วยเลเซอร์, รับจ้างเกี่ยวข้าว.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๒๒๐,๐๐๐..... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๗.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....ข้าว.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้การผลิตข้าวแบบครบวงจร โดยเริ่มตั้งแต่การปรับพื้นที่ด้วยเลเซอร์ ทำให้สะดวกในการบริหารจัดการน้ำ, การลดการใช้สารเคมีโดยใช้สารชีวภัณฑ์, การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน, การจัดการเศษวัสดุหลังการเก็บเกี่ยว และการปรับปรุงบำรุงดิน

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๔.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. ฐานเรียนรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว
๒. การพัฒนาคุณภาพการผลิตข้าว
๓. ฐานเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง
๔. ฐานเรียนรู้ด้านการลดการใช้สารเคมี.....

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๓.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

การผลิตข้าวแบบครบวงจร โดนเริ่มตั้งแต่การปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้อินทรีย์วัตถุลดการเผาฟาง การปรับพื้นที่ด้วยเลเซอร์เพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการน้ำและผลิตข้าวได้มีคุณภาพเท่ากันทั้งแปลง การลดการใช้สารเคมี และใช้ปุ๋ยเคมีอย่างเหมาะสม รวมไปถึงการแปรรูปข้าวเพื่อจำหน่าย

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

เศรษฐกิจพอเพียง มีการปลูกผัก อาทิ ตะไคร้ พะยอม เพื่อเป็นรายได้เสริมและไว้บริโภคในครัวเรือน ปลูกไม้ผล อาทิ มะม่วง มะพร้าว ไว้จำหน่ายและเพื่อบริโภค การเลี้ยงปลาไว้เป็นอาหารและแจกจ่ายให้ คนในชุมชน มีแหล่งน้ำสำรองไว้ใช้ในฤดูแล้ง รวมถึงเป็นแหล่งธนาคารน้ำใต้ดินให้กับคนในชุมชน วางแผนการ เพาะปลูกโดยคำนึงสภาวะภูมิอากาศเพื่อลดความเสี่ยงต่อการสูญเสียจากภัยธรรมชาติ

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- การทำบัญชีครัวเรือน เป็นแบบอย่างให้คนในชุมชนโดยการจัดทำบัญชีครัวเรือน รวมถึงเป็นครูบัญชีอาสา ถ่ายทอดความรู้ให้คนในชุมชนนำไปปฏิบัติ
- การใช้น้ำอย่างรู้ค่า การขุดร่องน้ำไว้รอบพื้นที่ไร่นาสวนผสมเพื่อให้มีน้ำใช้ในฤดูแล้ง และเป็นธนาคารน้ำใต้ดินของชุมชนที่มีน้ำใช้ตลอดปี

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุม่าจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรการผลิตข้าวแบบครบวงจร โดยมีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าวเนื่องจากปัจจุบันต้นทุนข้าวมีราคาที่สูงขึ้น
๒. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวให้มีคุณภาพดี
๓. เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าวด้วยการแปรรูป
๔. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

โดยใช้รูปแบบการถ่ายทอดความรู้โดยการดูจากการปฏิบัติจริง และการสาธิตวิธี มีเนื้อโดยการยกตัวอย่างเปรียบเทียบรูปแบบการผลิตข้าวในปัจจุบัน กับการผลิตที่เป็นตัวอย่าง ซึ่งเกิดจากการลองผิดลองถูก และหาวิธีที่เหมาะสมกับการผลิตในพื้นที่ และถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรทั่วไปทราบ ตัดสินใจ เพื่อนำไปปฏิบัติต่อไป

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

เนื่องจากเป็นคณะกรรมการ ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด จึงได้ร่วมประชุมขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการเกษตรระหว่าง ศพก. และแปลงใหญ่ โดยนำเอาข้อมูลและปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่ซึ่งรวบรวมความคิดเห็นของเกษตรกรในพื้นที่และคณะกรรมการเครือข่ายในระดับอำเภอ และปัญหาที่พบเจอในปัจจุบัน เสนอที่ประชุมคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดและภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อหารือ และจัดทำแผนการปฏิบัติงาน เพื่อหาทางแก้ไข หรือป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. เกิดจากการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ระดับอำเภอ เพื่อหาหลักสูตร และแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของ ศพก. ให้ทันต่อสถานการณ์ที่ปรับเปลี่ยนไป นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานภาครัฐร่วมบูรณาการการจัดทำแผนร่วมกันผ่านที่ประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับ อำเภอ (SCD) เพื่อให้ ศพก. มีความสมบูรณ์เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรในพื้นที่อย่างแท้จริง

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔

แผน รายศพก.

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นายขวัญเรือน ศรีสวัสดิ์ สินค้าหลัก ข้าว

จุดเด่น ๑. การลดต้นทุนการผลิตข้าว ๒.การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ต.ค.๖๓	พ.ย.๖๓	ธ.ค.๖๓	ม.ค.๖๔	ก.พ.๖๔	มี.ค.๖๔	เม.ย.๖๔	พ.ค.๖๔	มิ.ย.๖๔	ก.ค.๖๔	ส.ค.๖๔	ก.ย.๖๔	
๑. การเตรียมการ																
-ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่			๒,๐๐๐				๒๔	๑๓								
-ร่วมกันวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา ศพก.							๒๔									
- กำหนดแนวทางพัฒนาและแผนการดำเนินงาน							๒๔									
- พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้							๒๔									
๒.การพัฒนาศักยภาพ ศพก.																
๒.๑ การปรับปรุงฐานเรียนรู้																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว	๑	ฐาน				๑ ธ.ค. - ๓๑ มี.ค.										
* โดยการปรับเลเซอร์ในนาข้าว และการทำนาแบบเปียกสลับแห้ง																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการผลิตข้าว	๑	ฐาน				๑ ธ.ค. - ๓๑ มี.ค.										
* โดยลดการใช้เครื่องอบข้าวเพื่อลดความชื้น																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง	๑	ฐาน				๑ ธ.ค. - ๓๑ มี.ค.										
* โดยการทำเกษตรผสมผสาน และโคกหนองนา																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง ลดการใช้สารเคมี	๑	ฐาน				๑ ธ.ค. - ๓๑ มี.ค.										
* โดยการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชแทนสารเคมี																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การปรับปรุงบำรุงดิน	๑	ฐาน				๑ ธ.ค. - ๓๑ มี.ค.										
* โดยการใช้ปุ๋ยหมัก พด.ชนิดต่าง ๆ																
๒.๒ การปรับปรุงแปลงเรียนรู้																
เรื่อง การลดต้นทุนการผลิตข้าว																
- คัดเลือกเมล็ดพันธุ์ วิเคราะห์ปริมาณธาตุ NPK ในดิน เตรียมดิน รูปแบบการปลูกข้าว ใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน (ปุ๋ยสั่งตัด) สำรวจติดตามแมลงศัตรูพืช การใช้ปุ๋ยพืชสด (ปอเทือง)	๑	เรื่อง					๑ มี.ค. - ๓๑ พ.ค.									

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นายขวัญเรือน ศรีสวัสดิ์ สีนคำหลัก ข้าว

จุดเด่น ๑. การลดต้นทุนการผลิตข้าว ๒.การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ต.ค.๖๗	พ.ย.๖๗	ธ.ค.๖๗	ม.ค.๖๘	ก.พ.๖๘	มี.ค.๖๘	เม.ย.๖๘	พ.ค.๖๘	มิ.ย.๖๘	ก.ค.๖๘	ส.ค.๖๘	ก.ย.๖๘	
๒.๓ การปรับปรุง/จัดทำ/ข้อมูลประจำ ศพก.	๑	เรื่อง				๑ ธ.ค. - ๓๐ มิ.ย.										
- ข้อมูลพื้นฐานชุมชน																
- ข้อมูลวิชาการ																
- ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร																
๒.๔ พัฒนาศูนย์เครือข่าย																
- คัดเลือก/รับรองศูนย์เครือข่าย						๒๔										
- วิเคราะห์ศูนย์เครือข่าย						๒๔										
- ปรับปรุง/พัฒนา ฯลฯ										๑ มิ.ย.-๓๑ พ.ค.						
๒.๕ คณะกรรมการ ศพก.																
- ประชุมคณะกรรมการ ศพก.	๔	ครั้ง				๒๔	๑๓									
- ติดตามผลการเปลี่ยนแปลงหลังผ่าน																
การถ่ายทอดเทคโนโลยี																
๓. การให้บริการของ ศพก.																
๓.๑ การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร	๑๒	ครั้ง														
๓.๒ การให้บริการด้านการเกษตร																
๓.๓ การแก้ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน	-	ครั้ง														
๔. การพัฒนาเกษตรกร			๑๒,๐๐๐													
- การอบรมเกษตรกรผู้นำตามหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ของ ศพก. ตลอดฤดูกาลผลิตตามแนวทางโรงเรียนเกษตรกร และศึกษาดูงาน	๒/๑๐	ครั้ง/ราย					๑๕		๒๐		๒๒					
- สรุปผลการอบรม																
๕. พัฒนาทีมงาน																
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาตนเองและสมาชิก																
๖. ติดตามประเมินผลและรายงาน																
๖.๑ การรายงานความก้าวหน้า										ทุกวันที่ ๒๗ ของเดือน						
๖.๒ สรุปผลการดำเนินงาน																

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร่งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เดิมมีบทบาทเป็นผู้ว่าหมู่บ้าน และเล็งเห็นว่าเกษตรกรในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จะมีแนวคิดที่จะพัฒนาเกษตรกรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ประกอบกับได้รับการถ่ายทอดความรู้ผ่านหลักสูตรโรงเรียนชาวนา จึงเป็นแรงบันดาลใจที่จะนำเอาความรู้ที่ตนเองได้รับมาถ่ายทอดและพัฒนาให้กับเกษตรกรในพื้นที่ต่อไป

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

เนื่องจากตนเองชอบค้นคว้าหาความรู้ และเทคโนโลยีสิ่งใหม่ๆ จึงได้เรียนรู้และทดลองว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด ลองผิดลองถูก และนำมาวิเคราะห์และเลือกวิธีที่เหมาะสมกับตนเองและพื้นที่ ตัวอย่างเช่น ทดลองเปรียบเทียบวิธีการปลูกข้าวด้วยการ โยนกล้า หยอดเปียก หยอดแห้ง วิธีหว่านน้ำตม การปักดำด้วยรถ หรือคน ซึ่งสุดท้ายแล้วแม้ว่าปัจจุบันจะเลือกใช้วิธีที่ไม่ต่างจากเกษตรกรในพื้นที่ปฏิบัติ โดยการหว่านน้ำตม หรือการปักดำ แต่การเปรียบเทียบที่เกิดขึ้นก็เป็นข้อพิสูจน์ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงที่เกิดขึ้น

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การนำเทคโนโลยีการปรับพื้นที่นาด้วยเลเซอร์มาปรับใช้ เนื่องจากการทำงานด้วยพื้นที่เรียบมีความเสมอกัน จะทำนาได้ง่ายขึ้น โดยประโยชน์ที่ได้ เช่น การประหยัดน้ำ..กำจัดวัชพืชได้ง่าย..ประหยัดปุ๋ยใช้ปุ๋ยน้อยลง..ข้าวออกรวงพร้อมกันสุกแก่เสมอกัน..ระบายน้ำทิ้งแห้งเร็วส่งผลให้อัดฟางได้ง่าย เนื่องจากไม่มีแอ่ง..หลุมในพื้นที่นา

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน
พื้นที่นาเดิมจะไม่ค่อยเรียบ มีหล่ม ทำให้จัดการน้ำได้ลำบาก เกษตรกรบางรายใช้เครื่องจักรกลมาปรับพื้นที่แต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ การนำเทคโนโลยีการปรับพื้นที่ด้วยเลเซอร์ช่วยให้สามารถปรับพื้นที่ได้อย่างมีมาตรฐานมากขึ้น โดยการใช้เครื่องวัดระดับเลเซอร์ติดตั้งกับรถแทรกเตอร์ ทำให้สามารถปรับระดับสูงต่ำของพื้นที่ได้

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

ใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมีเพื่อรักษาสภาพแวดล้อม อาทิ การใช้สารชีวภัณฑ์นิวเวอร์เรีย โรยเหนือลมในช่วงเย็นให้ฟุ้งทั่วทั้งแปลงนา หรือหากเกิดการเข้าทำลายแล้วก็โรยลงตรงที่เกิดการเข้าทำลาย ให้เชื้อเจริญเติบโตทำลายแมลงศัตรูพืชต่อไป ซึ่งเป็นวิธีที่ง่ายใช้ต้นทุนน้อย

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๔.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ข้าว.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑๕.....ไร่-งาน-วา

๑.๒)มะม่วง.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๐.๒๕.....ไร่-งาน-วา

๑.๓)ตะไคร้.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๐.๒๕.....ไร่-งาน-วา

๑.๓)ไม้ยืนต้น.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑.....ไร่-งาน-วา

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑)ปลาเบญจพรรณ.....จำนวน.....๑,๐๐๐.....(หน่วย..ตัว...)

๒.๒)จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑)จำนวน.....(ตัว)

๓.๒)จำนวน.....(ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑)จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒)จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑)ไถเตรียมดิน.....เป็นเงิน.....๔๕๐.....บาท/ไร่

๑.๒)เมล็ดพันธุ์ข้าว.....เป็นเงิน.....๕๗๐.....บาท/ไร่

๑.๓)ยาคุมเลน คุมฆ่า.....เป็นเงิน.....๒๐๐.....บาท/ไร่

๑.๔)ปุ๋ยเคมี.....เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๕)สารชีวภัณฑ์.....เป็นเงิน.....๒๐๐.....บาท/ไร่

๑.๖)ค่าเกี่ยว.....เป็นเงิน.....๔๔๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๒,๓๖๐.....บาท/ไร่

รายได้.....๑๐,๕๐๐.....บาท/ไร่

.....โดยจำหน่ายในรูปแบบ ข้าวสด ข้าวปลูก และข้าวสาร.....

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรูปแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....
เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ข้าว โดยจำหน่ายในรูปแบบ ข้าวสด ข้าวปลูก และข้าวสาร.....
เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๒๒๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)
ต้นทุนการผลิตลดลงจากการลดการใช้สารเคมี และเป็นแบบอย่างถ่ายทอดให้เกษตรกรในพื้นที่
นำไปปฏิบัติ ส่งผลให้เกษตรกรในชุมชนต้นทุนการใช้สารเคมีลดลง มีสุขภาพที่ดีขึ้นจากการลดการใช้สารเคมี

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การปรับพื้นที่นาด้วยเลเซอร์ ทำให้พื้นที่นามีความเรียบสามารถบริหารจัดการน้ำไปทั่วถึงทั้งแปลง ทำให้ใช้น้ำประหยัดขึ้น พื้นที่นาไม่เป็นที่ลุ่มเกิดการขังน้ำซึ่งเป็นสาเหตุในการเกิดก๊าซมีเทน ซึ่งก่อให้เกิดภาวะโลกร้อนที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ การไม่เผาตอซังฟางข้าว ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ มีจุลินทรีย์ และแร่ธาตุอาหารในดินซึ่งมีส่วนต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าว การลดการใช้สารเคมี มีส่วนช่วยอนุรักษ์แมลงศัตรูธรรมชาติซึ่งช่วยในการกำจัดศัตรูพืช ส่งผลให้ลดรายจ่ายด้านการใช้สารเคมี

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

นำข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรมาวิเคราะห์ เพื่อจัดทำแผนการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยการหารือร่วมกับคณะกรรมการฯ ระดับอำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงใช้ข้อมูลในการวางแผนการเพาะปลูกให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการน้ำ และถ่ายทอดข้อมูลให้เกษตรกรทราบ

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ เป็นศูนย์ถ่ายทอดความรู้ และศึกษาดูงานด้านการผลิตข้าวแบบครบวงจร โดยมีแปลงเรียนรู้ด้านการทำนาข้าว ฐานเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง การลดการใช้สารเคมี เป็นต้น และยังเป็นวิทยากรที่สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการลดต้นทุนการผลิตข้าวแบบครบวงจร

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

แก้ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น และปัญหาน้ำด้านการเกษตร โดยการเป็นต้นแบบการลดต้นทุนการทำนาข้าว นอกจากนี้ยังช่วยให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรที่ประสบปัญหาด้านการทำนา รวมถึงรับข้อร้องเรียนของเกษตรกรที่ประสบปัญหาในการประกอบอาชีพ

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

เป็นแหล่งถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร เผยแพร่การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำนาข้าว รวมถึงข้อมูลข่าวสารจากส่วนราชการ อาทิ สำนักงานเกษตรอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สภาเกษตรกร

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ขยายผลองค์ความรู้โดยมีกลุ่มเป้าหมายลำดับแรก คือ สมาชิกแปลงใหญ่ข้าว ตำบลวังน้ำเย็น โดยการนำความรู้เทคโนโลยีที่ได้รับมาทดลองใช้กับแปลงตัวเอง และเมื่อได้ผลดี สามารถลดต้นทุนการผลิต หรือเพิ่มผลผลิตได้ จึงถ่ายทอดให้สมาชิกกลุ่มนำไปปรับใช้โดยค่อยเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ กำกับดูแล ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น อาทิ เกษตรกรมีแนวทางในการลดต้นทุนการผลิตข้าวโดยการใช้สารชีวภัณฑ์ การปรับพื้นที่นาด้วยเลเซอร์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ มีบทบาทในการพัฒนางานด้านภาคเกษตรโดยเฉพาะการลดต้นทุนการผลิตข้าว โดยเป็นแบบอย่างให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ในการใช้สารชีวภัณฑ์ การใช้น้ำหมักเพื่อลดการเผาตอซัง เป็นต้น

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ร่วมแก้ไขปัญหา และระดมความคิดเห็นร่วมกับคณะกรรมการในการแก้ไขปัญหาต่างๆ อาทิ ปัญหาแนวทางการเกษตร ปัญหาศัตรูธรรมชาติ ปัญหาด้านการรวมกลุ่ม ปัญหาราคาสินค้าทางการเกษตรตกต่ำ และถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้กับเกษตรกรในพื้นที่

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน การทำให้เกษตรกรในชุมชนมีสุขภาพดี รักษาสิ่งแวดล้อม อากาศดีไม่เป็นมลพิษ ลดต้นทุนการผลิต เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นอยู่ดีมีสุข ซึ่งตนเองสามารถแบบอย่างให้เกษตรกรได้ โดยมีผลเป็นที่ประจักษ์คือได้รับรางวัล ในประกวดต่างๆ

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

บทบาทในปัจจุบันโดยตรงคือประธาน ศพก. นอกจากจะมีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ข้อมูลข่าวสาร และแก้ไขปัญหาเกษตรให้กับเกษตรกรโดยผ่านกลไกการทำงานภาครัฐแล้ว ยังเป็นต้นแบบในการทำเกษตรให้กับเกษตรกรในพื้นที่ซึ่งหากพบปัญหาในชุมชนที่พอจะแก้ไขได้ด้วยตนเอง ก็พร้อมลงกำลังแรง กำลังความคิด และเสียสละเวลาเพื่อให้ปัญหานั้นสามารถแก้ไขผ่านไปได้ เป็นสื่อกลางของชุมชนในการให้ความร่วมมือภาครัฐ ให้ข้อมูลเพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งความรู้และสิทธิประโยชน์ต่างๆ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

ทำงานด้วยจิตสาธารณะไม่เน้นเรื่องผลตอบแทน ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมโดยมุ่งหวังให้เกษตรกรอยู่ดีมีสุข ซึ่งถ้าเกษตรกรมีความสุขตนเองก็จะรู้สึกภาคภูมิใจ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

การเรียนรู้ไม่มีจบสิ้น ต้องชวนหาหาความรู้อยู่ตลอด และทำตัวเป็นน้ำไม่เต็มแก้วเพื่อรับฟังความรู้และรับฟังข้อคิดเห็นเพื่อเอามาปรับเปลี่ยน และพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

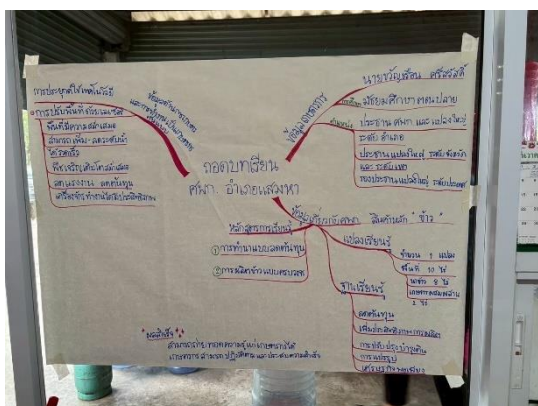
๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- นายสมบัติ อรจันทร์ เกษตรอำเภอสว่างหา ทำหน้าที่ วางแผนการดำเนินงานถอดบทเรียน
- นายวรพงษ์ ต้นม่วง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ ทำหน้าที่ ดำเนินการถอดบทเรียน
- นางสาวอุษา ส่งแสง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ ทำหน้าที่จดบันทึก
- นางสาวพิษณุสินี สุธา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ทำหน้าที่ บันทึกภาพ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

แผนที่ความคิด (Mind Map) เพื่อจดบันทึกและแสดงความเชื่อมโยงการถ่ายทอดข้อมูลออกมาอย่างเป็นระบบและเห็นภาพได้อย่างชัดเจนขึ้น โดยมีกระบวนการดำเนินงานโดยแบ่งหน้าที่เป็นผู้ถามคำถาม และผู้จดบันทึกแผนที่ความคิด แยกองค์ประกอบของเกษตรกรรมแบบ

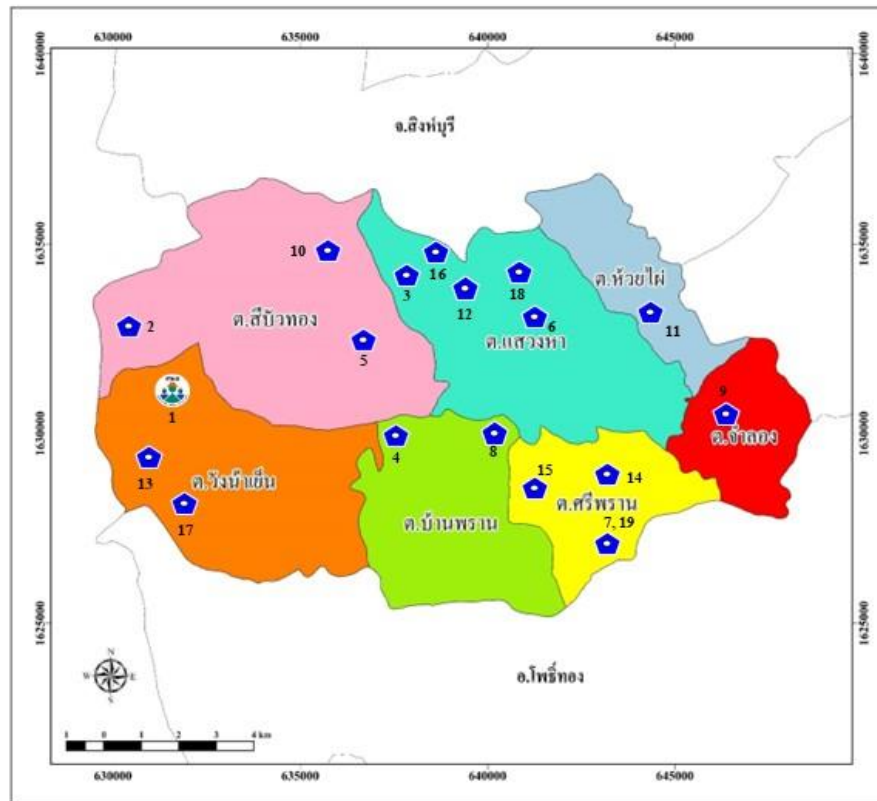
๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

- คำถามมีความคล้ายคลึงกัน ผู้ถามจึงต้องมีการศึกษาทำความเข้าใจคำถามให้ชัดเจนก่อน แล้วจึงเลือกใช้คำพูดที่ให้เกษตรกรเข้าใจง่าย
- เนื่องจากมีคำถามหลายประเด็น จึงทำให้อาจจะได้มุมมองของคำตอบไม่ครบถ้วน ซึ่งหากใช้คำถามปลายเปิดในลักษณะให้แสดงความคิดเห็นน่าจะได้อะไรที่แตกต่างออกไป

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้งของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและศูนย์เครือข่ายฯ
อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง

สัญลักษณ์

จัดทำโดย สำนักงานเกษตรอำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ศูนย์! ครีอ่าย ๆ

- ค.จำลอง
- ค.บ้านพราน
- ค.วังน้ำเย็น
- ค.ศรีพราน
- ค.สีบัวทอง
- ค.แสวงหา
- ค.ห้วยไผ่

[illegible]

ข้อมูลศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอแสวงหา และศูนย์เครือข่าย

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/ กิจกรรมหลักของศูนย์เครือข่าย	หมู่	ตำบล	โซน	x	y	ชื่อ-สกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์
1	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอแสวงหา	ศูนย์การเรียนรู้ด้านข้าว/ ศูนย์ข้าวชุมชน	8	วังน้ำเย็น	47	631584	1631085	นายขวัญเรือน ศรีสวัสดิ์	0819443038
2	ศูนย์เครือข่าย ศพก.ตำบลสีบัวทอง	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	3	สีบัวทอง	47	631941	1634368	นายนิพันธ์ สวนดอกไม้	0852896133
3	ศูนย์เครือข่าย ศพก.ตำบลแสวงหา	ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	11	แสวงหา	47	637546	1634835	นายสมชาย บุญสันต์	0804317381
4	ศูนย์เครือข่าย ศพก.ตำบลบ้านพราน	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	9	บ้านพราน	47	640681	1629685	นายदनัยศักดิ์ ช่างบรรจง	0867882027
5	ศูนย์เครือข่าย ศพก.ตำบลสีบัวทอง	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	5	สีบัวทอง	47	636560	1633677	นายปราวิทย์ บุญประสพ	0912593688
6	ศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรแสวงหา จำกัด	ศูนย์เรียนรู้ด้านสหกรณ์	4	แสวงหา	47	642140	1631433	นายสมชาย เชื้อจอหอ	0931279799
7	ศูนย์เครือข่ายด้านประมงอำเภอแสวงหา	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	5	ศรีพราน	47	642747	1627251	นายอัศรเดช โอโรสแก้ว	0818537614
8	ศูนย์เครือข่าย ศพก.ตำบลบ้านพราน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	6	บ้านพราน	47	637174	1630314	นายอภิภู พลพัฒน์ดล	0931279840
9	ศูนย์เครือข่าย ศพก.ตำบลจำลอง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	4	จำลอง	47	647339	1630067	นายสนธิ บัวอาจ	0854225533
10	ศูนย์เครือข่าย ศพก.ตำบลสีบัวทอง	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	1	สีบัวทอง	47	635244	1634573	นายสุรเดช บุญอิม	0810249989
11	ศูนย์เครือข่าย ศพก.ตำบลห้วยไผ่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	2	ห้วยไผ่	47	644213	1633881	นายเสน่ห์ พุ่มพิศ	0867607801
12	ศูนย์เครือข่ายด้านประมงอำเภอแสวงหา	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	7	แสวงหา	47	639768	1631808	น.ส.กัญดาพร ทองสมบัติ	0891992262
13	ศูนย์เครือข่าย ศพก. ตำบลวังน้ำเย็น	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	5	วังน้ำเย็น	47	632243	1627390	นายขุนตาล ภูระหงษ์	0969462675
14	ศูนย์เครือข่าย ศพก. บ้านโคกบึง หมู่ที่ ๔	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	4	ศรีพราน	47	642356.46	1627296.67	นายอัษฎราพัชร ลายดลั	0995566639
15	ศูนย์เครือข่าย ศพก.ตำบลศรีพราน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	6	ศรีพราน	47	639317.1	1631235.6	นายชาญ สุขใส	0890025528
16	ศูนย์เครือข่าย ศพก.ตำบลแสวงหา	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ดอกไม้ประดับ	11	แสวงหา	47	637778	1634925	น.ส.นครินทร์ การเกตุ	0949318585
17	ศูนย์เครือข่าย ศพก.ตำบลวังน้ำเย็น	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	3	วังน้ำเย็น	47	634205	1627837	นายประมวล สาพันธ์	0814090908
18	ศูนย์เครือข่าย ศพก. บ้านแสวงหา ตำบลแสวงหา	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	14	แสวงหา	47	642861	1632975	นายกรี เกล็ดนิ่ม	0948935875
19	ศูนย์เครือข่าย ศพก. บ้านโคกบึง ตำบลศรีพราน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	5	ศรีพราน	47	642809	1627043	นายอัศรเดช โอโรสแก้ว	0818537614

ภาพกิจกรรม

